

Posudek vedoucího práce

Jiří Šoukal, Kultura volného času v českých zemích v meziválečném Československu na příkladu letních bytů. Diplomová práce. UK FF 2013, 135 s. (z toho s. 127 – 135 obrazové přílohy).

V úvodu své diplomové práce (DP) pan Šoukal upřesňuje její téma. V zásadě mu jde o sociokulturní uchopení fenoménu volného času skrze historický výzkum týkající se problémových okruhů dovolené, letních bytů a životního stylu městských středních vrstev ve sledované době. K těmto organicky souvisejícím tematickým celkům, jimž je věnována největší část textu jeho DP, přidává též svůj výklad paralelního, avšak nezřídka levicově orientovaného společenského fenoménu trampingu, jemuž se však věnuje v míře mnohem skromnější. Na to navazuje stručná kapitola o počátcích chataření. V porovnání se svou bakalářskou prací *Fenomén letních bytů v 1. polovině 20. století* (2011) diplomant svůj výzkumný záběr rozšířil o další badatelskou problematiku. Zpracoval jej na mnohem širší informační základně a počínal si přitom konceptuálně vyzráleji i s větším nadhledem ve srovnání s tím, jak tomu bylo dříve.

Kolega Šoukal též patří mezi ty studenty, kteří získané poznatky již během svého studia zveřejňovali v odborných publikacích. Ve své DP se bezpečně orientuje v odborné literatuře a své prameny obohatil o kolekci memoárů i dobové publicistiky (včetně té humoristické). V potaz bere také krásnou literaturu. Přiznává přitom, že zvláště četba Karla Poláčka a Ignáta Herrmanna pro něj byla inspirativní (s. 10). Na některých místech svého textu též připomíná písňovou a zejména pak filmovou tvorbu (s. 53, 56, 66 an., 74 an., 85, 99 an. a zřejmě i jinde). Registruje přitom jednotlivé filmové scény, postavy a klíčové slovní obraty, resp. tzv. „hlášky“ související s jeho tématem. Tím si vytváří předpoklady např. pro sémioticky zaměřený rozbor „volnočasové“ kinematografie, nabízející nezřídka vědomě či nevědomě divákovi jisté konstrukce symboliky následováníhodného či zavrženíhodného jednání.

Pan diplomant si je také velmi dobře vědom příjmové i jiné diferencovanosti tehdejších středních vrstev. Ve srovnání se svou BP, jež se soustřeďovala na Senohraby, přichází jak s členitější typologií letních sídel, tak i propracovanější periodizací jednotlivých etap trávení volného času v letních bytech. Za jejich labutí píseň považuje hospodářskou krizi 30. let 20. století a následující protektorátní dobu (s. 68). Zároveň zkoumá, jak tato komponenta životního stylu ovlivňovala rodinné vztahy, v nichž vystupovala na letním bytě do popředí role žen (s. 77 ann.). V úvahu přitom též bere svět dětí. Ženatí muži prožívali ovšem nezřídka s úlevou dobu, kdy jejich žena (někdy i se svou či jeho matkou) odjela na letní byt, kam za nimi o víkendech či na delší čas dojížděli (s. 83). Celkově soudí, že z psychologického hlediska byl letní byt ceněn pro „terapeutickou“ změnu prostředí i pro symbolické utvrzování sociální distinkce městských středních vrstev vůči nižším společenským vrstvám (s. 53 ann.), s čímž lze souhlasit.

Ve svém doplňujícím výkladu o trampingu po r. 1918, jehož vrchol nastal ve 30. krizových letech, zdůrazňuje, že se týkal městské dělnické mládeže a z hodnotového hlediska se pohyboval mezi politikou (tj. demonstrací proti establishmentu sui generis) a rekreací (tj. potřebou žít „svobodně“ v přírodě), jež bývala provázena jistou sexuální rozvolněností (s. 94 an.). V této souvislosti připomínám diplomantův překlep na s. 101, poslední odstavec, 2. ř., kde místo formulace „nepatrný vliv měla hospodářská krize“ měla být zřejmě formulace začínající „patrný vliv měla...“. S trampingem pak podle jeho soudu souvisel typově návazný fenomén chataření. Celkově konstatuji, že pan Šoukal napsal kvalitní DP obsahující řadu motivů, které lze rozvíjet v dalším bádání. Navrhuji ji proto hodnotit jako výbornou.

Praha 22. 8. 2013

prof. PhDr. Jiří Štaif, CSc.

